

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Ергономіка та універсальний дизайн в галузі професії

(назва освітнього компонента)

підготовки бакалавра (на основі ПЗСО, НРК 5)

(назва освітнього ступеня)

спеціальності I7 Терапія та реабілітація

(код і назва спеціальності)

спеціалізація I7.02 Ерготерапія

(код і назва спеціалізації)

освітньо-професійної програми Ерготерапія

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус нормативного освітнього компонента «Ергономіка та універсальний дизайн в галузі професії» підготовки першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань І Охорона здоров'я, спеціальності І7 Терапія та реабілітація, за освітньо-професійною програмою І7.02 Ерготерапія

Розробники: Грейда Н.Б, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Грейда Н.Б

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Андрійчук О. Я.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: І-Охорона здоров'я Спеціальність: І7- Терапія та реабілітація Освітньо-професійна програма: Ерготерапія Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>8</u>
		Лекцій – 20 год.
		Лабораторні заняття – 30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота – <u>62</u> год.
		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання - українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

ППП - Грейда Наталія Богданівна

Науковий ступінь - кандидат педагогічних наук

Вчене звання - доцент

Посада - доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація - +380669522036 Greida.Natalja@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація. Освітній компонент «Ергономіка та універсальний дизайн в галузі професії» для підготовки першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань І Охорона здоров'я, спеціальності І7 Терапія та реабілітація, за освітньо-професійною програмою Ерготерапія розглядає різноманітні допоміжні засоби та послуги адаптації житлового приміщення та місця проживання, перебування, відпочинку та праці. Вони призначені для підтримання на поточному рівні або підвищення функціональних можливостей й автономність людей з хворобами та інвалідністю, тим самим сприяючи їх благополуччю, а також компенсації втрачених через хворобу чи травму функцій, дозволяючи людині виконувати дії, які були б неможливі без їх допомоги.

Метою вивчення ергономіки в реабілітації є сформувати у здобувачів освіти систему знань та цілісного уявлення щодо взаємодії людини з технікою, робочим місцем та середовищем, адаптуючи їх до фізичних і психічних особливостей людського організму. Ергономіка в реабілітації спрямована на підвищення безпеки, ефективності та комфорту праці, мінімізуючи втому та запобігаючи травмам через оптимізацію робочих процесів.

Основними аспектами ергономіки в реабілітації є збереження здоров'я, стійкої працездатності та високої продуктивності осіб після травм, захворювань, ампутацій, порушення діяльності органів та систем організму. Вивчення ергономіки здобувачами освіти передбачає ознайомлення зі сферами дослідження галузі, насамперед, фізичної ергономіки (пози, робочого місця), когнітивної (сприйняття, пам'ять) та організаційної (управління ресурсами). Здобувачі освіти освоюють правила проектування офісних меблів, зручне розташування інструментів, налаштування освітлення, розробку зручних інтерфейсів (UI/UX) для осіб з інвалідністю. Ергономічний простір на робочому місці зменшує кількість помилок працівників, запобігаючи аварійним ситуаціям.

Основою формування знань, умінь і навичок освітнього компонента «Ергономіка та універсальний дизайн в галузі професії» є лекції, лабораторні заняття, індивідуальні консультації, а також самостійна робота.

2. Пререквізити: нормальна анатомія людини (за професійним спрямуванням); нормальна фізіологія людини (за професійним спрямуванням); теоретичні та методичні основи заняттєвої активності й участі; асистивні технології, позиціонування та функціональне переміщення; ерготерапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату; ерготерапія при порушенні діяльності нервової системи.

Постреквізити: підготовка до ЄДКІ.

3. Мета і завдання освітнього компонента:

Мета - формування загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування різних сфер ергономіки в ерготерапії на засадах доказової медицини.

Завдання:

- формування теоретичних знань про сутність, класифікацію та принципи застосування різних сфер ергономіки в ерготерапії;
- ознайомлення з історією та сучасними тенденціями розвитку сфери ергономіки в Україні та світі;
- вивчення правових, етичних та соціальних аспектів використання засобів ергономіки для осіб з інвалідністю;
- формування компетентностей у виборі та застосуванні сучасних технологій, що сприяють покращенню якості життя та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю;
- розвиток навичок взаємодії у мультидисциплінарній команді у сфері ергономіки для забезпечення належних умов для праці та життєдіяльності пацієнтів;
- опанування методичних основ системи «людина-техніка-довкілля» задля уможливлення її ефективності, безпеки та комфорту для пацієнтів/клієнтів;
- виховання етичної та професійної відповідальності за створення належних умов для належного просторового розміщення засобів і предметів праці для раціонального виконання трудових процесів.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіо- респіраторних та інших функцій організму.

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на

заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користувачу допоміжними засобами реабілітації під наглядом ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

СК 12. Здатність до ефективного професійного спілкування, співпраці та міжособистісної взаємодії з особами та групами осіб, які отримують послуги ерготерапії, членами їхніх родин/опікунами та представниками інших професійних груп різного рівня.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН 02. Інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології, патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, принципів відновлення та одужання, протипоказань і застережень для безпечної та ефективної професійної практики.

РН 04. Аналізувати вплив особистих факторів, цінностей, переконань та духовності, функцій і структур організму, аспектів фізичного, соціального, культурного та інституційного середовища на заняттєву активність і участь.

РН 06. Застосовувати рефлексивне професійне мислення у процесі навчання та надання ерготерапевтичних послуг.

РН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

РН 09. Навчати пацієнтів/клієнтів безпечному й ефективному використанню допоміжних засобів реабілітації, ортезів, протезів та інших адаптивних засобів та пристосувань для покращення функціональної мобільності, заняттєвої участі та пересування у громаді.

РН 10. Створювати безпечне і доступне середовище життєдіяльності у різних середовищах і контекстах заняттєвої участі, адаптовувати фактори середовища з метою збільшення функціональної незалежності у співпраці з пацієнтом/клієнтом, його родиною, іншими стейкхолдерами та особами, які надають реабілітаційні, освітні та соціальні послуги пацієнту/клієнту.

РН 16. Використовувати у процесі співпраці сучасні інформаційно-комунікаційні технології відповідно до потреб пацієнтів/клієнтів та їхніх родин, в тому числі надавати послуги телереабілітації.

РН 18. Застосовувати навички безперервного навчання для покращення професійної ідентичності та вдосконалювати значною мірою власний професійний розвиток протягом усього професійного життя, в самостійний та автономний спосіб.

РН 20. Застосовувати навички щодо зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я шляхом використання заняттєвої активності людини.

Soft skills. Матеріал ОК формує такі навички:

- Емпатія та пацієнт-центрований підхід.
- Емоційний інтелект
- Міжпрофесійна співпраця (teamwork)
- Критичне мислення та прийняття рішень
- Навички самоорганізації й тайм-менеджменту
- Професійна етика та відповідальність
- Навички навчання впродовж життя (Lifelong learning)

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Напрями ергономіки та сфери використання						
Тема 1. Цілі та сфери використання ергономіки	15	2	4	8	1	ДС РМГ/5
Тема 2. Ергономіка фізична	17	4	4	8	1	ДС РМГ/5
Тема 3. Ергономіка когнітивна	15	4	4	6	1	ДС РМГ/5
Тема 4. Ергономіка організаційна	15	2	4	8	1	ДС ДБ РМГ/5
Разом за модулем 1	62	12	16	30	4	5
Змістовий модуль 2. Ергономічні системи						
Тема 5. Мікроергономіка	15	2	4	8	1	ДС РМГ/5
Тема 6. Мідіергономіка	15	2	4	8	1	ДС РМГ/5
Тема 7. Макроергономіка	15	2	4	8	1	ДС РМГ/5
Тема 8. Ергономічний дизайн	13	2	2	8	1	ДС РМГ/5
Разом за модулем 2	58	8	14	32	4	5
Всього годин / Балів	120	20	30	62	8	5/120

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, РМГ – робота в малих групах.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти — основний вид засвоєння навчального матеріалу. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та підсумковому контролі.

1. Основні цілі та завдання ергономіки.
2. Актуальність ергономіки у виробництві.
3. Актуальність ергономіки в охороні здоров'я.
4. Актуальність ергономіки в дизайні та архітектурі.
5. Актуальність ергономіки у транспорті.
6. Актуальність ергономіки в інформаційних технологіях.
7. Ергономічне облаштування робочого місця.
8. Актуальність ергономіки у побуті.
9. Організація робочого місця та робочої пози з урахуванням особливостей опорно-рухового апарату конкретної людини.
10. Вплив на прийняття рішень під час роботи свідомості та пам'яті особи з інвалідністю.
11. Створення простору в офісі.
12. Дизайн меблів і приміщень в робочій зоні.
13. Планування робочого часу з урахуванням перерв, часу активностей для стимулювання руху і постачання киснем мозку.
14. Створення комфортного середовища для приватних розмов.
15. Створення гармонійного і функціонального робочого інтер'єру з урахуванням розміщення предметів.
16. Ергономіка в інтер'єрі: підтримка тіла під час роботи.
17. Ергономіка в інтер'єрі: розміщення меблів та обладнання.
18. Ергономіка в інтер'єрі: освітлення.
19. Ергономіка в інтер'єрі: доступність.
20. Ергономічні меблі.
21. Адаптація середовища з метою збільшення функціональної незалежності осіб з інвалідністю.
22. Психологічний метод в ергономіці.
23. Фізіологічний метод в ергономіці.
24. Антропометричні методи в ергономіці.
25. Математичне моделювання в ергономіці.
26. Імітаційні методи в ергономіці.
27. Моделювання в ергономіці.
28. Основні положення мікроергономіки.
29. Основні положення мідіергономіки.
30. Основні положення макроергономіки.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні бути одягненими в білі медичні халати.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на платформі дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки <https://moodle.vnu.edu.ua/login/index.php> для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність для зарахування ОК становить 120 балів. Перерахунок балів здійснюється згідно до вимог, які представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у 200-бальну шкалу для освітнього компонента, що завершуються заліком:

4- бальна шкала	200- бальна шкала		4- бальна шкала	200- бальна шкала		4- бальна шкала	200- бальна шкала		4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200		4,09	164		3,2	128		1,6	70
4,97	199		4,07	163		3,17	127		1,56	68
4,95	198		4,04	162		3,15	126		1,5	66
4,92	197		4,02	161		3,12	125		1,46	64
4,9	196		3,99	160		3,1	124		1,4	62
4,87	195		3,97	159		3,07	123		1,36	60
4,85	194		3,94	158		3,05	122		1,3	58
4,82	193		3,92	157		3,02	121		1,26	56
4,8	192		3,89	156		3	120		1,2	54
4,77	191		3,87	155		Менше 3 «Не зарахо- вано»	Недостатньо «Не зарахо- вано»		1,16	52
4,75	190		3,84	154		↓	↓		1,1	50
4,72	189		3,82	153		2,96	119		1,06	48
4,7	188		3,79	152		2,9	118		1	46
4,67	187		3,77	151		2,86	116		0,96	44
4,65	186		3,74	150		2,8	114		0,9	42
4,62	185		3,72	149		2,76	112		0,86	40
4,6	184		3,7	148		2,7	110		0,8	38
4,57	183		3,67	147		2,66	108		0,76	36
4,55	182		3,65	146		2,6	106		0,7	34
4,52	181		3,62	145		2,56	104		0,66	32
4,5	180		3,6	144		2,5	102		0,6	30
4,47	179		3,57	143		2,46	100		0,56	28
4,45	178		3,55	142		2,4	98		0,5	26
4,42	177		3,52	141		2,36	96		0,46	24

Якщо середній бал за 4-бальною системою не зазначений у таблиці, то для перерахунку береться нижчий зазначений у таблиці 1.

При недотриманні здобувачем освіти *Кодексу академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки* https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/, який встановлює загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечує дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, оцінювання роботи не буде відбуватись (!).

Списування під час виконання робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки до занять. **Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти** передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівництвом Університету. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Політика щодо дедлайнів: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 120. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 120 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 200 балів.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

Перелік питань до заліку

1. Предмет і об'єкт вивчення в ергономіці.
2. Історія ергономіки.
3. Зарубіжна історія ергономіки.
4. Принципи і завдання ергономіки.
5. Інженерна ергономіка.
6. Ергономіка праці.
7. Фізіологія праці. Гігієна праці.
8. Ергономіка фізична.
9. Ергономіка когнітивна.
10. Ергономіка організаційна.
11. Ергономічні системи.
12. Методи ергономіки.
13. Ергономічні критерії.
14. Мікроергономіка.
15. Мідіергономіка.
16. Макроергономіка.
17. Основні завдання ергономічних розробок, що реалізуються при вирішенні будь-якого ергономічного завдання.
18. Спостереження, як психологічний метод в ергономіці.
19. Метод опитування, як психологічний метод в ергономіці.
20. Вербально-комунікативний метод, як психологічний метод в ергономіці.
21. Метод анкетування, як психологічний метод в ергономіці.

22. Експеримент, як психологічний метод в ергономіці.
23. Моделювання, як психологічний метод в ергономіці.
24. Тестування, як психологічний метод в ергономіці.
25. Електрофізіологічні методи в ергономіці.
26. Антропометричні методи в ергономіці.
27. Математичне моделювання в ергономіці.
28. Імітаційні методи в ергономіці.
29. Психічні процеси і трудова діяльність.
30. Ергономічний дизайн.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Андрійчук О. Я., Грейда Н. Б. Теоретично-концептуальні основи ерготерапії : навчально-методичний посібник / Волинський національний університет імені Лесі Українки, медичний факультет, кафедра фізичної терапії та ерготерапії. Луцьк, 2024. 74 с.
2. Грейда Н.Б., Страхування, переміщення та позиціонування у фізичній терапії та ерготерапії: конспект лекцій. Луцьк, 2023. 57 с.
3. Основи комплексної реабілітації пацієнтів з патологіями опорно-рухового апарату : навч. посібник / А. Д. Салєєва, О. Г. Аврунін, І. М. Чернишова, І. В. Кабаненко, О. М. Дацок, Т. О. Трофименко, І. С. Дондорева, Ж. В. Мірошнікова, С. В. Ковальова. Харків: ХНУРЕ, 2023. 329 с.

Додаткова література

1. Артюх О. М., Дударенко О. В., Кузьмін В. В. Основи ергономіки : навч. посіб. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. 168 с.
2. Андрійчук О.Я., Грейда Н.Б., Кирилюк В.В., Лавринюк В.Є., Сітовський А.М., Ульяницька Н.Я., Усова О.В., Якобсон О.О. Методичні рекомендації по підготовці до Об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту для здобувачів освіти спеціальності 227 Терапія та реабілітація: навчально-методичний посібник / за заг. ред. О. Я. Андрійчук. Луцьк. Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2023. 443 с.
3. Андрійчук О., Ульяницька Н., Сітовський А., Грейда Н. Як не пропустити фізичному терапевту депресію у пацієнта? *Physical culture and sport: scientific perspective*. № 1. 2022. С.15-19.
4. Грейда Н.Б., Андрійчук О.Я., Ульяницька Н.Я., Сітовський А.М., Лавринюк В.Є. Реабілітація пацієнтів з травматичними ушкодженнями шийного відділу хребта середнього ступеня. *Rehabilitation and Recreation*. № 14. 2023. С.19-26.
5. Грейда Н. Б., Вавдіюк Г. М., Стельмашук О. Ю. Physical therapy and ergotherapy in disorder of the rotator cuff of the shoulder. *Rehabilitation &*

- Recreation*. 2024. Том 18, No 4. С.50-57. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2024.18.4.5>
6. Грейда Н.Б., Лавринюк В.Є., Кирилюк В.В. Засоби фізичної терапії при остеохондрозі шийного відділу хребта з кардіальним синдромом. *Physical culture and sport: scientific perspective*. Вип. 2. 2024. с. 15-19. <https://pcs.khmnu.edu.ua/index.php/pcs/issue/view/10>.
 7. Грейда Н.Б. Страхування, переміщення та позиціонування у фізичній терапії та ерготерапії: методичні рекомендації для проведення лабораторних робіт. Луцьк, 2022. 43 с.
 8. Майкова Т.В., Афанасьєв С.М., Афанасьєва О.С. Ерготерапія: підручник. Дніпро: Журфонд, 2019. 374 с.
 9. Яримбаш К.С., Дорофєєва О. Є., Афанасьєва О. С. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами: підручник. Дніпро : Журфонд, 2020. 215 с.
 10. Smith E.M., Ebuanyi I.D., Kafumba J.A., Jamali-Phiri M., Munthali A., MacLachlan M. Relevance of assistive technology and the sustainable development goals to stakeholder organizations in Malawi. *Glob Health Action*. 2022. Dec 31. 15(1). 2133381p.
 11. Oldfrey B., Barbareschi G., Morjaria P., Giltsoff T., Massie J., Miodownik M., Holloway C. Could Assistive Technology Provision Models Help Pave the Way for More Environmentally Sustainable Models of Product Design, Manufacture and Service in a Post-COVID World? *Sustainability*. 2021. 13(19). 10867p.
 12. Shi G., Ke S., Banozic A. The Role of Assistive Technology in Advancing Sustainable Development Goals. *Front. Polit. Sci.* 2022. 4. 859272.
 13. Smith EM, Toro Hernandez ML, Ebuanyi ID, Syurina EV, Barbareschi G, Best KL, Danemayer J, Oldfrey B, Ibrahim N, Holloway C, MacLachlan M. Assistive Technology Use and Provision During COVID-19: Results From a Rapid Global Survey. *Int J Health Policy Manag.* 2022. 11(6). P.747-756.

Електронні ресурси:

1. «Про затвердження Довідника допоміжних засобів реабілітації»: Наказ. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-21092023--1666-pro-zatverdzhennja-dovidnika-dopomizhnih-zasobiv-reabilitacii-> (дата звернення: 27.03.2025).
2. What is Assistive Technology. *Physiopedia Plus*. URL: https://www.physiopedia.com/What_is_Assistive_Technology?utm_source=physiopedia&utm_medium=related_articles&utm_campaign=ongoing_internal (date of access: 28.03.2025).
3. Priority Assistive Technology Products. *Physiopedia Plus*. URL: https://www.physiopedia.com/Priority_Assistive_Technology_Products?utm_source=physiopedia&utm_medium=related_articles&utm_campaign=ongoing_internal (date of access: 28.03.2025).
4. All modules. *Training aids (TAB) World Health Organization*. URL: <https://www.gate-tap.org/uk/all-modules/> (date of access: 28.03.2025).

5. Закон України "Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"
6. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб, постраждалих внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України" від 1 квітня 2022 року № 2168-IX
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2022 року № 454 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб, постраждалих внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України"
8. Рада ерготерапевтів європейських країн / Council of Occupational Therapists for the European Countries <http://www.cotec-europe.org>
9. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <http://www.wfot.org>
10. Репозитарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=799>
11. Глосарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=801>
12. <http://www.booksmad.com/travmatologiya/811-travmatologiya-i-ortopediyasklyarenko-yet.html>
13. <http://kingmed.info/media/book/5/4154.pdf> <http://healthgate.com>,
14. <http://www.booksmad.com/travmatologiya/>
15. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
16. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
17. <http://altreabel.by/ergotherapy/ergo.php>
18. [http://www.e-reading.by/bookreader.php/87218/Krasnova%2C Belyanskaya - Reabilitaciya posle insul%27ta.html#label65](http://www.e-reading.by/bookreader.php/87218/Krasnova%2C+Belyanskaya+-+Reabilitaciya+posle+insul%27ta.html#label65)
19. [https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/32974/1/NavchPosib Fizychna-reabilitatsiia-pry-endoprotezuvanni.pdf](https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/32974/1/NavchPosib+Fizychna-reabilitatsiia-pry-endoprotezuvanni.pdf)
20. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2369/ergonomika>

Більше корисної літератури можна знайти в репозитарії (посилання: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=799>)